

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מורן רבנו יוסף חיים זי"ע
בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

התשפ"ו שנת ה'כ"ב לעלון
פרשת האזינו הפטרה וידבר דוד
כניסת השבת: 18:04
יציאת השבת: 18:53
לשיטת רבנו תם: 19:34
גיליון מס' 954

לתגובות ניתן לפנות לעורך אלון ארביב ס"ט בדוא"ל: 4136465@gmail.com

כתם פז – ביאורים לפרשה

יערוף כמטר לקחי (א.ב.)

התורה נמשלה למטר, כמו שמטר לא רואים מיד את הפירות, כך בתורה אפילו שלא רואה הצלחה מיד אבל במשך הזמן יראה הצלחה, וכמו שמטר שיוורד לא צומח עד שמעבדים את האדמה, כך מקודם צריך לטרוח בתורה ואח"כ יראה הצלחה רב.

סוכה עתידית

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיצ'וב היה נוהג להזמין אל סוכתו דווקא אנשים פשוטים, מן הדרגה הנחותה ביותר. איתם היה אוכל את סעודות החג, מאזין לדבריהם ומשמיע באוזניהם את דברי-תורתו. היו האנשים תמהים על מנהגו זה. וכי אין הוא יכול למצוא לו חברותא הולמות יותר? פעם שאלוהו לטעם הדבר. השיב רבי לוי-יצחק על דרך הצחות:

לעתיד לבוא, כשיזמינו את כל הצדיקים לסוכת עורו של לוייתן, ארצה גם אני, כמובן, להיכנס לאותה סוכה. ואולם שומרי-הפתח ודאי יעכבו אותי ויאמרו בכעס: חוצפה שכזאת! איך אדם שכמותך מעז להידחק בין צדיקים וגדולי עולם? אוכל להשיב על כך: גם אנכי הזמנתי לסוכתי אנשים פשוטים, וכלל לא התביישתי בהם.

בזכות האתרוג

רבי אברהם, אחי הגר"א מוילנא זי"ע, התגורר בעיר קיידן. לעת זקנותו, כאשר הפצירו בו להעתיק את מקום מושבו לוילנא הגדולה, היה משיב: אין הדבר תלוי בי אלא באשתי, והיא מסרבת לעבור. סיפרה הרבנית ששנה אחת היה מחסור גדול באתרוגים. החג התקרב, ובעלי היה שרוי בצער, על שעדיין לא השיג אתרוג. יום אחד הזדמנו לעירנו אנשים שבאמתחתם היה אתרוג מהודר מאד, אך המחיר אשר דרשו עבורו היה הרבה מעבר ליכולתנו. אמרתי אז לבעלי: הלא ימי הויקנה ממשמשים ובאים, וכבר אין לנו צורך בבית כה גדול. הבה נמכור את ביתנו ונקנה לנו בית קטן יותר, ובסכום שיישאר בידינו לאחר המכירה, נקנה את האתרוג המהודר. בעלי שמח על הרעיון, ומיהר לבצע את העסקה. הבית נמכר והאתרוג נקנה, ולשמחתנו לא היה קץ. זכינו לקיים את מצוות ארבעת מינים בהידור רב באותה שנה, ואי אפשר לשכוח אותה לעולם.

היום אנו גרים בדירה קטנה בפאתי העיר, ואיננו תוהים כלל על הראשונות. אדרבה, בדרכי להתפלל בבית הכנסת אני חולפת ליד הבית הגדול והיפה שמכרנו. וכאשר אני מגיעה לשם, אני נעצרת ומתבוננת בבית ההוא. בכל פעם אני נזכרת מחדש בנסיבות שבגללן מכרנו את הבית, ואני שואבת מכך חיזוק רב. בקורת רוח מרובה אני ממישיכה את דרכי אל התפילה, ובאה בשערי בית הכנסת. התרוממות רוח כזו ושמחה של מצווה לא אוכל להשיג בשום מקום אחר. זוהי איפוא הסיבה שאני מסרבת לנטוש את דירתנו שבפאתי העיר ולעבור לעיר אחרת.

עטרת פז – עאמר עורר

חז"ל במסכת ברכות (כא.) למדו את דין ברכת התורה מפרשת האזינו שנאמר: כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקינו, את הדין למדנו שם חז"ל מדין ק"ו ברכת המזון וכו', ואכמ"ל.

נשאלת השאלה מדוע דווקא כאן ראתה התורה ללמדנו את המצווה הזאת של ברכת התורה, והרי יש כמה וכמה מקומות בתורה שאפשר להביא מהם את הדין?

ונראה לומר בס"ד, שברכת התורה באה כדי שהאדם ילמד את התורה לשמה ללא שינוי וללא סרק, ומתוך הלימוד האיכותי יזכה לאהבתה, כמו שאמרו בגמ' על הפסוק על מה אבדה הארץ... ויאמר ה' על עזבם את תורת, (ירמיה ט א - יב) ופרשו חז"ל שלא ברכו בתורה תחילה וכתב רש"י: שלא למדו תורה לשמה נמצא, שע"י הברכה לומד לשמה ואם כן כאן שהתורה הפכה להיות שירה, על כרחך שזה בגלל שאמר את הברכה שלפניה.

המהרש"א שם פירש כי שם ה' אקרא היינו התורה, שהיא שמותיו של הקב"ה. והנה שמותיו של הקב"ה הם נסתרות התורה, ראה גם ברמב"ן בהקדמתו לתורה, שלפני הבריאה כל התורה הייתה כתובה כשמותיו של הקב"ה, והייתה בלתי מובנת עד שנתנה.

מוטל עלינו ללמוד זאת ולגלות צפונותיה של התורה, וזהו פרוש סוף הפסוק הבו גודל לאלוקינו, נמצא שהפסוק מרמז לנו על שני חלקי התורה תורה שבכתב - היא בחינת שמותיו של הקב"ה, ותורה שבעל פה - היא בחינת הבו גודל לאלוקינו, והיא שירת התורה.

וכן אומר האדמו"ר הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זצ"ל רמזו הדבר בפסוק יערוף כמטר לקחי - היינו תורה שבכתב שיוורדת מן השמים, וברורה כמטר. תול כטל אמרתי היינו תורה שבעל פה, שבאה מלמטה, כטל שנראה על הארץ, אבל ידוע שיסודו מן השמים.

והנה לפני השירה נאמר: וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמוס (לא, לא), ואחרי השירה נאמר ויבא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם הוא והושע בן נון. שני שוניים יש כאן בסוף השירה:

א. הצרוף של יהושע בן נון

ב. ועוד שנאמר: את כל דברי השירה

ונראה לומר שבתחילה הרי דברי השירה תורתו של משה, ואחר כך כשנשמעו באזני בני ישראל הפכו להיות דברי שירה בפיהם, וזה בצרופו של יהושע שקבל תורה ממושה, ואז ראוי לומר שדבר את כל דברי השירה שנקלטה בלבם.

להבדיל לפי המקור שהובא לעיל בברכות (כא.) שדין ברכות התורה למדים ק"ו מברכת המזון, ודין ברכת המזון (לפניה) נלמד מברכות התורה, ודו"ק.

שבת שלום ונח שבת, תשפ"ו

העלון יוצא באדיבות הרבה של משפחת גניש הי"ו
להצלחתם ולרפואתם ולחיי משפחתם
אורך ימים ושנות חיים, אכ"ר

הליכות מלכי – הלכות סוכה

הסוכה צריכה להעשות משלש דפנות וסכך, ואת הדפנות ניתן לעשות מכל דבר העומד בפני רוח, למעט סדינים וכדומה שאינם כשרים לדפנות.

אם עושים את הדפנות מברזל או פלסטיק וכיוצא בזה מדברים שאין גידולם מן הארץ, אין להניח על גביהן את הסכך, אלא בהפסק של נסרים של עץ וכדומה, שהוא דבר הגדל מן הארץ ואינו מקבל טומאה.

הסכך צריך שיהיה מדבר הגדל מן הארץ, כגון נסרים של עץ וענפי אילנות וכדומה. וצריך שיהיה הסכך תלוש מן הקרקע, למעט אילן המחובר לקרקע שאין לסכך בו. וכן צריך שיהיה

הסכך מדבר שאינו מקבל טומאה, למעט מיני אוכלים או כלי עץ, כגון ארגז או תיבה של עץ. מפני שכל אלו הם ראויים לקבל טומאה. ומחצלת של קש, שמן הסתם עשויה לשכיבה, פסולה לסיכוך, שהרי היא ראויה לקבל טומאה, אבל מחצלת של קנים שעשויה לשם סכך, כשרה לסכך בה ללא חשש.

הקישוטים שנוהגים לתלות תחת סכך הסוכה, בכדי ליפות את הסוכה, הרי הם עלולים לפסול את הסוכה מפני שהם אינם סכך כשר, ולכן כתב מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל, שצריך לתלות את קישוטי הסוכה שתחת הסכך, באופן שיהיו צמודים לסכך ותלויים בתוך ארבעה טפחים לסכך, (שהם 32 ס"מ) ולא יהיו יורדים מן הסכך שיעור ארבעה טפחים שאז יש חשש פן יפסלו את הסוכה כאמור, אבל כשהם בתוך ארבעה טפחים, בטלים הם לגבי הסכך ואין כל חשש שיפסלו את הסוכה, אפילו אם הם גדולים מאד.

יש לעשות את הסיכוך באופן קל, שהכוכבים הגדולים נראים דרכו, ומכל מקום בדיעבד אפילו אם אין הכוכבים נראים דרכו, כשירה. אבל אם עשה את הסכך עבה כל כך עד שאפילו הגשמים אינם חודרים דרכו, יש לחוש לפסול סוכה זו. ויש להזהר שלא לעשות את הסוכה תחת מרפסת אחרת או תקרה, שסוכה כזו פסולה מן הדין.

בערב חג הסוכות לא יאכל פת לחם בשיעור של יותר מכביצה פת, משעה עשירית ולמעלה, (בערך משעה 14:00), כדי שיוכל לאכול את הסעודה של ליל החג לתיאבון. ויש מחמירים בזה מחצות היום ואילך. ובמקום צורך יש לסמוך על המיקלים.

מצות עשה מן התורה לאכול כזית פת בלילה הראשון של חג הסוכות בסוכה. וצריך לכזין קודם אכילתו שהוא יושב בסוכה וזכר ליציאת מצרים, ושהוא בא לקיים מצות עשה באכילתו.

בשאר ימי חג הסוכות, אין חיוב לאכול סעודה עם פת, אבל אם רוצה לאכול פת בשיעור של יותר מכביצה, חייב לאכול בסוכה. ויברך לישב בסוכה, וכמו שהארכנו בענין זה.

מותר לאכול פירות וירקות מחוץ לסוכה, וכן מותר לאכול אורז חוץ לסוכה, וכל שכן שמותר לשתות מחוץ לסוכה, מים או מיץ. ואם אוכל פת כסנין, כלומר עוגה, אם אוכל יותר מכביצה, צריך לאכול בסוכה, אבל לא יברך על אכילה זו. ואם אוכל כשיעור קביעות סעודה, (ולענין סוכה שיעור זה הוא כשיעור 162 גרם), צריך לברך לישב בסוכה, וכמו שהסברנו כבר.

כאשר אוכל בסוכה אכילה שצריך לברך עליה ברכת לישב בסוכה, לכתחילה הנכון יותר הוא, שיברך לישב בסוכה לפני שמתיישב לאכול, ולאחר הברכה יישב ויברך על מה שאוכל ויאכל לשובע נפשו.

קומי אורי – סיפור לשבת קודש

בפרשתנו ישנו פסוק שאומר דרשני, כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף יפרוש כנפיו יקחהו על אברתו (לב, יא) פרש רש"י שהנשר נוהג ברחמים ואינו ניכנס לקינו בפתאומיות ומרחף מעל גוזליו, כדי לא להבהיל אותם כלומר כמו שהנשר רוצה לנחות מגובה רב על קינו אך הוא מבצע את הנחיתה לסירוגין ולא בבת אחת, מאחר ואינו רוצה שגוזליו הקטנים והצעירים יבהלו ויברחו. כך גם ה' יתברך, לפני שמביא לנו את הגאולה, באמצעות הבאת מלך המשיח, הנשר מקשקש בכנפיו כדי שלא ניבהל. לכן הוא מרעיש ומסעיר את העולם במלחמות ופיגועי טרור כדי שנתעורר מהקן האטומה שאנחנו שוכנים בה, עלינו להתעורר.

יש באמתחתי סיפור שיעורר אותנו במצוות:

יהודי אחד ממרכז הארץ הלך לבדיקות שגרתיות בקופת החולים שלו, לאחר יומיים יצר עמו קשר הרופא המשפחתי וביקש שיגש אלו לביקורת, לאחר בדיקה קצרה החל הרופא הבחין בכאבים מוזרים אצל היהודי ושלח אותו גם לבדיקת סי-טי. היהודי הלך לבדיקת סי-טי וכשהגיע לאיבחון אצל הרופא חשכו עיניו מלשמע שיש לו מחלה נדירה ולכן צריכים לכתות כליה אחת, בטרם שתי הכליות יפסקו לעבוד ה' ישמור, ולכן יש צורך דחוף להעבירו לרופא מומחה שנמצא באנגליה, רופא בעל שם עולמי, מיוחד שידע לבצע ניתוחים מסוג זה, קופ"ח הודיעה שתשתתף במסגרת הסל, אך עליו לארגן במידי סך 60,000 דולר אמריקאי.

היהודי פחד ולא ידע כיצד לפעול, ולרש אין כל, ואפילו אין לו כסף אפילו לכרטיס טיסה, היהודי החל ללכת בין חבריו כולם ביחד הצליחו לממן לו רק את הכרטיס טיסה, אך את הכסף לניתוח לא ניתן לארגן.

לאחר כמה ימים התקשר עשיר וביקש מהחולה שיגיע אליו מאחר והוא רוצה לתת לך גם תרומה.

וכי כמה כבר העשיר מתכוון לתת לו?! איך כיצד הוא יצליח לגייס ששים אלף דולר, היהודי הלך לביתו של העשיר בפנים נפולות, ולהפתעתו העשיר רשם לו שיק על סך ששים אלף דולר ואמר: אינני יודע למה אני עושה זאת אך דחף פנימי ועמוק גורם לי למכור את הרכב של אשתי ולתת לך את כל הכסף במזומן כדי שתלך לחיים טובים ולשלום, היהודי החל לבכות ולברך את העשיר שהציל את חייו.

היהודי החל להתארגן לקראת הטיסה לאנגליה כדי לבצע את הניתוח, אמר היהודי בליבו כיצד אני יוכל לטוס מבלי לרכוש לעשיר מתנה, היהודי נכנס לחנות תשמשי קדושה בעירו וקנה בעבור העשיר חנוכייה מכסף טהור, היהודי ביקש מבעל החנות שיורה על הזמנת משלוח, כי רוצה שהחנוכייה תגיע לעשיר בצורה מכובדת בצירוף פתק תודה וברכה שכתב לו היהודי.

היהודי נחת באנגליה בזמן שהשליח דופק בדלת ביתו של העשיר, ואין קול ואין עונה! השליח דפק בחוזקה וצלצל בפעמון ועדיין אין תשובה מתוך הבית של העשיר, השליח שמע רעש מוזר מאחורי הדלת רעש של דפיקות לב חזקות והחליט לפרוץ את הדלת מתוך רגש פנימי שאולי הנמצא בבית כעת במצוקה.

השליח בעט בדלת ומצא את העשיר שקיבל התקפת לב מונח גוסס מאחורי הדלת. השליח הזמין אמבולנס, ותוך כדי כך מלימודים שלמד בעבר על 'עזרה ראשונה' הוא הנשים אותו ועשה לו תרגילי החייאה ולבסוף החזיר אותו להכרה ונשימתו החלה אט אט לשוב לנשימה סדירה, ואכן כשהגיע הפרמדיק הצליח לייצבו ולהבהילו לבית הרפואה, הרופאים נתנו להעשיר את הטיפול הנחוץ, והרופאים הודו שאילולי אותו "שליח" מן השמים, ייתכן ולא היה בחיים.

לאחר מספר ימים הגיע השליח בא לבקר את העשיר בבית החולים תל השומר. העשיר אמר לו שהוא מודה לו מקרב לב שהציל את חייו. השליח אמר: לי אינך צריך צריך להגיד תודה אלא ליהודי ששלח לך את החנוכייה במתנה, העשיר ראה שזה חנוכייה מהיהודי החולה, בירך את ה' ואמר מידתך היא מידה כנגד מידה ואשרי רבותינו שאמרו צדקה תציל ממות, וכעת אני מבין איזה מין דחף חזק היה לי כשמכרתי את הרכב של אשתי ונתתי את הכסף ליהודי החולה מה שלא עשיתי לאף אחד.

לע"נ מרן רה"י הג"ר מאיר נסים מאזוז בן הרבנית כמסנה זי"ע
לע"נ הג"ר דוד שלום בן הרבני פהימה זצ"ל
לע"נ ה"ה רחמים (רחמיני) גניש בן חותנה ז"ל
תניצ"ב"ה